

Lineární algebra 1: Zkouška - ŘEŠENÍ

ZS 2025/26

16.01.2026

Úloha 1 (10 bodů). *Uvažujme následující permutaci:*

$$\pi = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 \\ 2 & 3 & 1 & 4 & 7 & 5 & 6 \end{pmatrix}.$$

(a) [5 bodů] *Vypočítejte rozložení permutace π na cykly.*

(b) [5 bodů] *Vypočítejte $\text{sgn}(\pi)$, tj. znaménko permutace π .*

Řešení.

(a) $\pi = (123)(4)(576)$

(b) $\text{sgn}(\pi) = (-1)^{7-3} = 1$

□

Úloha 2 (30 bodů). *Uvažujme následující polynomy a matice s koeficienty/prvky v $\mathbb{Z}_2$:*

• $p_1(x) = x^3 + x + 1;$

• $M_1 = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix};$

• $p_2(x) = x^3 + x^2 + x;$

• $M_2 = \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix};$

• $p_3(x) = x^2 + 1;$

• $M_3 = \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix};$

• $p_4(x) = x^3 + x^2 + x + 1;$

• $M_4 = \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix};$

• $p_5(x) = x^3 + x^2 + 1;$

• $M_5 = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}.$

(a) [15 bodů] *Dokažte, že existuje právě jedno lineární zobrazení $f : \mathbb{P}_{\mathbb{Z}_2}^3 \rightarrow \mathbb{Z}_2^{2 \times 2}$, které splňuje*

$$f(p_i(x)) = M_i \quad \forall i \in \{1, \dots, 5\}.$$

(b) [10 bodů] *Nalezněte vzorec pro f , tj. nahradte otázníky vhodnými výrazy:*

$$f(a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0) = \begin{bmatrix} ? & ? \\ ? & ? \end{bmatrix} \quad \forall a_0, a_1, a_2, a_3 \in \mathbb{Z}_2.$$

(c) [5 bodů] Rozhodněte, zda f je isomorfismus.

Poznámka č.1: Nezapomeňte, že pracujete nad tělesem $\mathbb{Z}_2$. Tedy počítáte modulo 2.

Poznámka č.2: Používáte-li souřadnicové vektory, nezapomeňte uvést **bázi**, vzhledem ke které tyto vektory počítáte.

Značení:

- $\mathbb{P}_{\mathbb{Z}_2}^3$ = vektorový prostor (nad tělesem $\mathbb{Z}_2$) polynomů stupně nejvýše 3 s koeficienty z tělesa $\mathbb{Z}_2$
- $\mathbb{Z}_2^{2 \times 2}$ = vektorový prostor (nad tělesem $\mathbb{Z}_2$) matic typu 2×2 s prvky z tělesa $\mathbb{Z}_2$

Řešení. V našem řešení budeme používat bázi $\mathcal{P} := \{1, x, x^2, x^3\}$ prostoru $\mathbb{P}_{\mathbb{Z}_2}^3$ a bázi

$$\mathcal{M} := \left\{ \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \right\}$$

prostoru $\mathbb{Z}_2^{2 \times 2}$.

(a) Budeme řešit matici ${}_{\mathcal{M}}[f]_{\mathcal{P}}$. Požadujeme, aby lineární zobrazení $f: \mathbb{P}_{\mathbb{Z}_2}^3 \rightarrow \mathbb{Z}_2^{2 \times 2}$ splňovalo $f(p_i(x)) = M_i$ pro všechna $i \in \{1, \dots, 5\}$, a tedy aby (neznámá) matice ${}_{\mathcal{M}}[f]_{\mathcal{P}}$ splňovala

$${}_{\mathcal{M}}[f]_{\mathcal{P}} [p_i(x)]_{\mathcal{P}} = [M_i]_{\mathcal{M}}$$

pro všechna $i \in \{1, \dots, 5\}$. To je ekvivalentní rovnosti

$${}_{\mathcal{M}}[f]_{\mathcal{P}} \underbrace{\begin{bmatrix} [p_1(x)]_{\mathcal{P}} & \dots & [p_5(x)]_{\mathcal{P}} \end{bmatrix}}_{=:P} = \underbrace{\begin{bmatrix} [M_1]_{\mathcal{M}} & \dots & [M_5]_{\mathcal{M}} \end{bmatrix}}_{=:M}.$$

Matice P a M zde lze snadno vypočítat, zatímco matice ${}_{\mathcal{M}}[f]_{\mathcal{P}}$ je neznámá, kterou potřebujeme určit. Nejprve transponujeme obě strany rovnice, čímž dostáváme

$$P^T \left({}_{\mathcal{M}}[f]_{\mathcal{P}} \right)^T = M^T.$$

Nyní spočítáme:

$$\begin{aligned} [P^T \mid M^T] &= \left[\begin{array}{c|c} [p_1(x)]_{\mathcal{P}}^T & [M_1]_{\mathcal{M}}^T \\ \vdots & \vdots \\ [p_5(x)]_{\mathcal{P}}^T & [M_5]_{\mathcal{M}}^T \end{array} \right] \\ &= \left[\begin{array}{c|cccc} 1 & 1 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 0 & 1 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 0 & 1 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 1 & 0 \end{array} \right] \\ &\stackrel{\substack{R_3 \rightarrow R_3 + R_1 \\ R_4 \rightarrow R_4 + R_1 \\ R_5 \rightarrow R_5 + R_1 \\ \sim}}{\sim} \left[\begin{array}{c|cccc} 1 & 1 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \end{array} \right] \end{aligned}$$

$$\begin{array}{l}
R_3 \rightarrow R_3 + R_2 \\
R_5 \rightarrow R_5 + R_2 \\
\sim
\end{array}
\left[\begin{array}{cccc|cccc}
1 & 1 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 \\
0 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\
0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\
0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 \\
0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 1
\end{array} \right]$$

$$\begin{array}{l}
\text{prohození} \\
\text{řádků} \\
\sim
\end{array}
\left[\begin{array}{cccc|cccc}
1 & 1 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 \\
0 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\
0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 \\
0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 1 \\
0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0
\end{array} \right]$$

$$\begin{array}{l}
R_1 \rightarrow R_1 + R_4 \\
R_2 \rightarrow R_2 + R_4 \\
\sim
\end{array}
\left[\begin{array}{cccc|cccc}
1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 1 \\
0 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\
0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 \\
0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 1 \\
0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0
\end{array} \right]$$

$$\begin{array}{l}
R_2 \rightarrow R_2 + R_3 \\
\sim
\end{array}
\left[\begin{array}{cccc|cccc}
1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 1 \\
0 & 1 & 0 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 \\
0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 \\
0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 1 \\
0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0
\end{array} \right]$$

$$\begin{array}{l}
R_1 \rightarrow R_1 + R_2 \\
\sim
\end{array}
\left[\begin{array}{cccc|cccc}
1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 1 \\
0 & 1 & 0 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 \\
0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 \\
0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 1 \\
0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0
\end{array} \right],$$

$$\underbrace{\hspace{15em}}_{=\text{RREF}([P^T \mid M^T])}$$

z čehož plyne, že

$$(\mathcal{M}[f]_{\mathcal{P}})^T = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \end{bmatrix},$$

a tedy

$$\mathcal{M}[f]_{\mathcal{P}} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}.$$

Z existence a jedinečnosti matice $\mathcal{M}[f]_{\mathcal{P}}$ plyne, že existuje právě jedno lineární zobrazení $f: \mathbb{P}_{\mathbb{Z}_2}^3 \rightarrow \mathbb{Z}_2^{2 \times 2}$, které splňuje $f(p_i(x)) = M_i$ pro všechna $i \in \{1, \dots, 5\}$.

(b) Pro všechna $a_0, a_1, a_2, a_3 \in \mathbb{Z}_2$ platí:

$$\begin{aligned}
[f(a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0)]_{\mathcal{M}} &= \mathcal{M}[f]_{\mathcal{P}} [a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0]_{\mathcal{P}} \\
&= \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a_0 \\ a_1 \\ a_2 \\ a_3 \end{bmatrix}
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
&= \begin{bmatrix} a_0 + a_1 + a_2 + a_3 \\ a_1 + a_2 + a_3 \\ a_2 \\ a_0 + a_3 \end{bmatrix} \\
&= \left[\begin{bmatrix} a_0 + a_1 + a_2 + a_3 & a_1 + a_2 + a_3 \\ a_2 & a_0 + a_3 \end{bmatrix} \right]_{\mathcal{M}}.
\end{aligned}$$

Jelikož je zobrazení $[\cdot]_{\mathcal{M}}$ prosté (protože je isomorfismem), plyne, že

$$f(a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0) = \begin{bmatrix} a_0 + a_1 + a_2 + a_3 & a_1 + a_2 + a_3 \\ a_2 & a_0 + a_3 \end{bmatrix} \quad \forall a_0, a_1, a_2, a_3 \in \mathbb{Z}_2.$$

(c) Nejprve spočítáme:

$$\begin{aligned}
\mathcal{M}[f]_{\mathcal{P}} &= \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \\
&\xrightarrow{R_4 \rightarrow R_4 + R_1} \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 0 \end{bmatrix} \\
&\xrightarrow{R_4 \rightarrow R_4 + R_2} \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix},
\end{aligned}$$

a tedy

$$\text{rank}(\mathcal{M}[f]_{\mathcal{P}}) = 4,$$

tj. $\mathcal{M}[f]_{\mathcal{P}}$ je čtvercová matice plné hodnosti. Plyne, že matice $\mathcal{M}[f]_{\mathcal{P}}$ je regulární, a tedy je lineární zobrazení f isomorfismem. $\square$

Úloha 3 (20 bodů). *Uvažujme následující reálnou matici:*

$$A := \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 & 8 \\ 0 & 9 & 10 & 11 & 12 & 13 & 14 & 15 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 16 & 17 & 18 & 19 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 20 & 21 \end{bmatrix}$$

(a) [10 bodů] Rozhodněte, zda platí $\text{Col}(A) \cong \text{Row}(A)$ a zdůvodněte svoji odpověď.

(b) [10 bodů] Rozhodněte, zda platí $\text{Col}(A) \cong \text{Nul}(A)$ a zdůvodněte svoji odpověď.

Značení:

- $\text{Col}(A)$ = sloupcový prostor matice A
- $\text{Row}(A)$ = řádkový prostor matice A
- $\text{Nul}(A)$ = jádro matice A
- $\cong$ = je isomorfní s

Řešení. Matice A je v odstupňovaném tvaru, a je zřejmé, že $\text{rank}(A) = 4$.

(a) $\text{Col}(A)$ a $\text{Row}(A)$ jsou konečnědimenzionální vektorové prostory nad stejným tělesem (nad tělesem $\mathbb{R}$), a víme, že platí

$$\dim(\text{Col}(A)) = \text{rank}(A) = \dim(\text{Row}(A)).$$

Plyne, že $\text{Col}(A) \cong \text{Row}(A)$.

(b) $\text{Col}(A)$ a $\text{Nul}(A)$ jsou konečnědimenzionální vektorové prostory nad stejným tělesem (nad tělesem $\mathbb{R}$), a tedy platí následující ekvivalence:

$$\text{Col}(A) \cong \text{Nul}(A) \iff \dim(\text{Col}(A)) = \dim(\text{Nul}(A)).$$

Víme, že platí $\dim(\text{Col}(A)) = \text{rank}(A) = 4$, a z věty o hodnotě matice a dimenzi jádra („rank-nullity“) plyne, že

$$\text{rank}(A) + \dim(\text{Nul}(A)) = 8,$$

a tedy

$$\dim(\text{Nul}(A)) = 8 - \text{rank}(A) = 8 - 4 = 4.$$

Dokázali jsme, že $\dim(\text{Col}(A)) = \dim(\text{Nul}(A)) = 4$, a tedy platí $\text{Col}(A) \cong \text{Nul}(A)$. $\square$

Úloha 4 (20 bodů). *Nechť $\mathbf{x}_1, \mathbf{x}_2, \mathbf{x}_3$ jsou lineárně nezávislé vektory ve vektorovém prostoru V nad tělesem $\mathbb{F}$. Nechť $\alpha, \beta \in \mathbb{F} \setminus \{0\}$ a položme*

- $\mathbf{y}_1 := \mathbf{x}_1$,
- $\mathbf{y}_2 := \mathbf{x}_1 + \alpha\mathbf{x}_2$,
- $\mathbf{y}_3 := \mathbf{x}_1 + \mathbf{x}_2 + \beta\mathbf{x}_3$.

Dokažte, že vektory $\mathbf{y}_1, \mathbf{y}_2, \mathbf{y}_3$ jsou lineárně nezávislé.

Poznámka: *Nezapomeňte explicitně uvést, kde používáte skutečnost, že skaláry α a β jsou nenulové.*

Řešení. Nechť skaláry $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3 \in \mathbb{F}$ jsou takové, že platí

$$\alpha_1\mathbf{y}_1 + \alpha_2\mathbf{y}_2 + \alpha_3\mathbf{y}_3 = \mathbf{0},$$

tj.

$$\alpha_1\mathbf{x}_1 + \alpha_2(\mathbf{x}_1 + \alpha\mathbf{x}_2) + \alpha_3(\mathbf{x}_1 + \mathbf{x}_2 + \beta\mathbf{x}_3) = \mathbf{0}.$$

Plyne, že

$$(\alpha_1 + \alpha_2 + \alpha_3)\mathbf{x}_1 + (\alpha_2\alpha + \alpha_3)\mathbf{x}_2 + (\alpha_3\beta)\mathbf{x}_3 = \mathbf{0}.$$

Jelikož jsou vektory $\mathbf{x}_1, \mathbf{x}_2, \mathbf{x}_3$ lineárně nezávislé, plyne, že

$$\alpha_1 + \alpha_2 + \alpha_3 = \alpha_2\alpha + \alpha_3 = \alpha_3\beta = 0.$$

Jelikož platí $\alpha_3\beta = 0$ a $\beta \neq 0$, vidíme, že $\alpha_3 = 0$. Tedy $\alpha_1 + \alpha_2 = \alpha_2\alpha = 0$. Jelikož $\alpha_2\alpha = 0$ a $\alpha \neq 0$, plyne, že $\alpha_2 = 0$, a tedy $\alpha_1 = 0$.

Dokázali jsme, že $\alpha_1 = \alpha_2 = \alpha_3 = 0$, a tedy jsou vektory $\mathbf{y}_1, \mathbf{y}_2, \mathbf{y}_3$ lineárně nezávislé. $\square$

Úloha 5 (20 bodů). Necht $\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}$ jsou lineárně nezávislé vektory v $\mathbb{R}^8$. Dokažte, že existuje surjektivní lineární zobrazení $f : \mathbb{R}^8 \rightarrow \mathbb{R}^3$, které splňuje $f(\mathbf{u}) = f(\mathbf{v}) = f(\mathbf{w}) = \mathbf{0}$.

Terminologie: surjektivní zobrazení = zobrazení na

Nápověda: Nejprve budete potřebovat bázi prostoru $\mathbb{R}^8$ (pozor: ne libovolnou).

Řešení. Víme, že $\dim(\mathbb{R}^8) = 8$ a $\dim(\mathbb{R}^3) = 3$, tj. každá báze prostoru $\mathbb{R}^8$ má právě 8 vektorů, zatímco každá báze prostoru $\mathbb{R}^3$ má právě 3 vektory. Nejprve lineárně nezávislou množinu $\{\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}\}$ rozšíříme do nějaké báze, třeba $\mathcal{B} = \{\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}, \mathbf{b}_1, \dots, \mathbf{b}_5\}$, prostoru $\mathbb{R}^8$. Dále uvažujeme libovolnou bázi $\mathcal{C} = \{\mathbf{c}_1, \mathbf{c}_2, \mathbf{c}_3\}$ prostoru $\mathbb{R}^3$.

Jelikož je $\mathcal{B}$ báze prostoru $\mathbb{R}^8$, víme, že existuje právě jedno lineární zobrazení $f : \mathbb{R}^8 \rightarrow \mathbb{R}^3$, které splňuje:

- $f(\mathbf{u}) = f(\mathbf{v}) = f(\mathbf{w}) = f(\mathbf{b}_1) = f(\mathbf{b}_2) = \mathbf{0}$;
- $f(\mathbf{b}_3) = \mathbf{c}_1$;
- $f(\mathbf{b}_4) = \mathbf{c}_2$;
- $f(\mathbf{b}_5) = \mathbf{c}_3$.

Zbývá ukázat, že f je surjektivní. Všimněme si, že platí:

$$\begin{aligned}
 \text{Im}(f) &= f[\mathbb{R}^8] \\
 &\stackrel{(*)}{=} f[\text{Span}(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}, \mathbf{b}_1, \dots, \mathbf{b}_5)] \\
 &= \text{Span}(f(\mathbf{u}), f(\mathbf{v}), f(\mathbf{w}), f(\mathbf{b}_1), \dots, f(\mathbf{b}_5)) \\
 &= \text{Span}(\underbrace{\mathbf{0}, \dots, \mathbf{0}}_5, \mathbf{c}_1, \mathbf{c}_2, \mathbf{c}_3) \\
 &= \text{Span}(\mathbf{c}_1, \mathbf{c}_2, \mathbf{c}_3) \\
 &\stackrel{(**)}{=} \mathbb{R}^3,
 \end{aligned}$$

kde (*) plyne ze skutečnosti, že $\mathcal{B}$ je báze prostoru $\mathbb{R}^8$, zatímco (**) plyne ze skutečnosti, že $\mathcal{C}$ je báze prostoru $\mathbb{R}^3$. Tím jsme dokázali, že zobrazení f je surjektivní. $\square$